Selahaddin Eyyubî
ve
Arslan Yürekli Richard

(3. Haçlı Seferinin Filistin Safhasının Romanı)

Walter Scott

Türkçesi:
Mehmed Halid

Yayına Hazırlayan:
Erol Kılınç

ÖTÜKEN

YAYIN NU: 923
EDEBÎ ESERLER: 388

T.C. KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI
SERTİFİKA NUMARASI: 16267

ISBN: 978-605-155-917-9

www.otuken.com.tr | otuken@otuken.com.tr

1. Basım: 2012
3. BASIM

ÖTÜKEN NEŞRİYAT A.Ş.®
İstiklâl Cad. Ankara Han 65/3 • 34433 Beyoğlu-İstanbul
Tel: (0212) 251 03 50 • (0212) 293 88 71 - Faks: (0212) 251 00 12

Kapak Tasarımı: Zafer Yılmaz

Dizgi-Tertip: Ötüken

Kapak Baskısı: Pelikan Basım

Baskı: İmak Ofset Basım Yayın San. ve Tic. Ltd. Şti.
Sertifika Numarası: 45523 Tel: (0212) 444 62 18

İstanbul- 2020

Kitabın bütün yayın hakları Ötüken Neşriyat A.Ş.'ye aittir. Yayınevinden yazılı izin alınmadan, kaynağın açıkça belirtildiği akademik çalışmalar ve tanıtım faaliyetleri haricinde, kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz; hiçbir matbu ve dijital ortamda kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

Sunuş

Ünlü İngiliz yazarlarından Walter Scott'un eserinden tercüme edilmiş bulunan bu tarihî hikâyedeki olayların geçtiği yer Filistin topraklarıdır ve ele alınmış olan olaylar Haçlı Muharebelerinin üçüncü seferiyle ilgilidir. Hikâyenin başlıca kahramanı, Hicretin 567 (Miladî 1171) yılında Mısır'da kurulmuş olan Eyyubî Devleti'nin kurucusu Selahaddin Eyyubî, diğer mühim bir şahsı da bahsedilen üçüncü seferin organizatörlerinden İngiltere Kralı Arslan Yürekli Richard'dır.

Haçlı Muharebelerinin en meşhuru olarak kabul edilen bu üçüncü seferdeki Haçlı saldırılarına karşı gerçekleştirdiği ulvî gazalarında ne kendisinin, ne de kılıcının yüzü dönmemişti Selahaddin Eyyubî'nin. O düşmanlarını perişan ettikten ve Taberiyye savaşında oldukça parlak bir şekilde onların üstesinden geldikten sonra, Kudüs-i Şerîf'i Haçlılardan geri almış, Kudüs Kralı Lui'yi kumandanlarıyla beraber esir etmiş, bu suretle mutaassıplar gürûhunun adını da, nişanını da yok etmişti. Bununla beraber adalet ve bağışlamanın gereklerini hiçbir zaman elden bırakmayarak cömert yaradılışlı ulu bir hükümdar olduğunu da ispat etmiştir.

Bu cengâver hamaset, adalet, kararlılık ve basîret, merhametlilik ve şefkat gibi yüksek niteliklerin hepsini kişiliğinde toplamıştı. Onun devrinde batılıların İslâm ülkelerinde gördükleri ümran ve medeniyet eserleri Avrupalıların medenîleşme yoluna girmelerine sebep olmuştur. Bu yüzden onun ahlâkî yüksekliğinin hayranı Avrupalılar, Selahaddin'in adını cesaret ile özdeşleştirerek daima saygıyla anarlar.

Walter Scott'un romanında Selahaddin'in rakibi olarak gösterilen İngiltere Kralı I. Richard'a gelince; "Arslan Yürekli" lakabı verilmiş olan bu adam daha gençliğinde kuvvet ve cesareti, özellikle haşarılığıyla şöhret bulmuştu. Hükümdarlık tahtına oturunca Fransa Kralı Philippe Auguste ve Almanya İmparatoru Friedrich Barbarossa ile ittifak yaparak üçüncü bir Haçlı Seferi düzenlemiş ve deniz yoluyla Şam'a gelerek Akkâ'yı zaptetmiş-

ti. Fakat, müttefik krallar daha ileri gitmeye cesaret edemediklerinden ve Fransa Kralı askerinin geri kalanını alıp ülkesine döndüğünden ve bir aralık İngilizler Almanların bayraklarını yırttıkları için bunların da geri dönmelerinden dolayı, Filistin topraklarında yalnız Richard kalmış ve Selahaddin Eyyubî ile bir mütareke imzalamaya mecbur olduktan sonra nihayet Kudüs'ten vazgeçerek, o da ülkesine dönmüştür.

"Arslan Yürekli Richard" denilen bu gaddar hükümdar, Haçlıların bu üçüncü seferi esnasında o kadar zulüm ve şiddet, o derece kibir ve böbürlenme göstermiştir ki, müttefikleri bile kendisine kırılmışlar ve adını nefretle anmışlardı.

İşte Walter Scott, Selahaddin Eyyubî'nin yüce kişilik özellikleri ve ahlâkî yükseklikleriyle Richard'ın yaptığı zalimlikleri ve fıtratındaki kötülüğü karşılaştırmıştır. Böylece tarihî bilgelik açısından bir ibret dersi olsun diye bu eseri yazmıştır ki, İslam hükümetlerinin tarihî geleneklerinin daima insanî faziletlere ve medenî güzelliklere uygun bulunduğunu ispat ettiğinden dolayı bizim için memnuniyet verici, yazarı için övgüyü gerektirici olsa gerektir.

Söze son vermeden evvel şurasını da arz edelim ki, Walter Scott tarihî hakikatleri asla bozmaksızın hikâyesinin zemînine itibarî (kurgusal), hayalî bazı detaylar eklemiş veya gerçek kişilere bazı roller vermiştir ki, bir roman yazarının hak ve yetkisi çerçevesinde olan bu kabil sanatkârane kurgulamaların hikâye zemînini bir derece daha süsleyeceği ve okuyucuların merakını bir kat daha çekeceği şüphesizdir.

Biz sözümüzü bitirdik. Şimdi de romancıyı dinleyelim.

M.H.

Birinci Bölüm

Çölde Bir Cenk

Birüşşam'ın kızgın güneşi ufukta henüz en yüksek noktaya varmamıştı ki Filistin toprağında Haçlı ordusuna katılmak üzere kuzeydeki uzak vatanını bırakıp gelmiş olan bir şövalye[1] atlı olarak Ürdün Nehri'nin döküldüğü Lut Denizi civarındaki kum çöllerinde dolaşmaktaydı.

Bu cengâver gezgin, günün birinci kısmında uçurumlardan, kayalardan pek zahmetle geçmişti. Sonra bu dar boğazlardan çıkarak geniş bir sahraya girdi. Öyle ki vaktiyle orada bir takım lanetlenmiş beldeler İlahî gazaba uğrayıp Allah tarafından gökten indirilen bir ateşle yakılmış ve tahrip edilmişti.[2]

Bir zamanlar bereketli ırmakların suladığı kadîm Sodom şehrine ait bu latîf ve verimli vadiyi korkunç bir çöle dönüştürerek bugün görüldüğü gibi ebediyen çorak, kurak kalmağa mahkûm etmiş olan o müthiş olayı aklına getirdiğinde, çöl gezgini yorgunluğunu, susuzluğunu, yolun tehlikelerini tümüyle unuttu.

Suyunun rengi de türü de diğer bütün göllerinkinden oldukça farklı olan Lut Denizi gibi karanlık, korku dolu bir su kitlesinin manzarası şövalyeye dehşet veriyordu. Titrek elleriyle istavroz çıkarmaya başladı: Eskiden bu mümbit vadide ihtişamla yükselen nice mamurelerin şimdi şu naif dalgaların altında gömülü bulunduğunu hatırından geçirdi. Yine hatırladı ki gökten düşen yıldırımlar yahut yeraltından çıkan ateşler sanki yok olmağa mahkûm bu mamurelerin defnedileceği kabri hazırlamıştı; işte onlar şimdi Lut Denizi'nin derinliklerinde gömülü duruyordu! O Lut Denizi ki, kasvetli suları kendi mecrasından başka bir yere akmaya layık değilmiş gibi, Okyanus'a bile haracını vermez!

---

[1] Ortaçağda din uğruna savaşmak üzere oluşturulmuş aristokrat sınıfına mensup adam.

[2] Lut kavminin yani Sodomluların yok edilmesi olayına işaret ediyor.

Bütün memleket ve civarı –Benî İsrail zamanında olduğu gibi– kükürtten, tuzdan ibarettir ve tarıma uygun değildir. Yeşillik namına bir ot filizi bile bitme imkânı bulmaz. Gölün suyuna "Ölü"[3] adı verilmiş olduğu gibi, ülkenin toprağı da öyle nitelendirilmeli idi. Çünkü bu toprakta bitkiye benzer hiçbir şey yetişmiyor, hatta havasında kuş bile uçmuyordu: Gökyüzünün bu kanatlı sakinleri tamamen dağılmıştı! İhtimal ki, güneşin yakıcı tesiriyle gölün yüzeyinden buharlaşan kükürt ve zift kokusundan kaçmışlardı!

Güneş dayanılmaz hararetteki ışınlarını bu harabeler tablosu üzerine yayıyor, çölün akar kumunu atının ayaklarıyla aheste aheste çiğnemekte olan yalnız gezgin hariç, canlı namına hiçbir mahlûk sıcağın şiddetine karşı meydana çıkamıyordu. Süvarinin kıyafetiyle atının takımları gezip tozduğu memlekete asla uygun düşmüyordu. Sırtında uzun kollu bir zırh gömlekle ellerinde zırhlı iki eldivenin ve arkasındaki cevşenin[4] ağırlığı kâfi değilmiş gibi, boynuna üçgen şeklinde bir kalkan asmış ve siperlikli çelik miğferi boynunun etrafına bağlı bir kukuleta ile örtülü bulunduğundan, sırtındaki cevşenle yüzünü örten sivri başlık arasındaki boşluk bu şekilde kapatılmıştı.

Vücudunun yukarı kısımları gibi belden aşağı kısmı da eğilip bükülmesi kolay olacak surette halkalı bir örme zırhla kapalı bulunduğundan, bacakları ve kalçası tamamıyla korunmuş ve eldivenlerine benzer bir çift kundura zırhı da ayaklarını koruma altına almıştı. İki yüzü keskin ve sapı bir haç teşkil eden enli ve uzun bir kılıç kuşanmış, bir tarafına dehşet verici bir hançer asmıştı. Şövalye başka silahlara tercih ettiği sivri uçlu uzun mızrağını eğerek yan tarafına bağlamış ve sapını özengiye dayamıştı. Bu suretle atın her hareketinde mızrak süvarinin arkasında bir taraftan diğer tarafa sallanıyor ve yukarı ucundaki üçgen şekilli şövalye bayrağı ya hafifçe esen rüzgâra uyarak dalgalanıyor yahut mızrağın sapı üzerine düşüyordu. Bu ağır donanıma dizlere kadar inen nakışlı, fakat köhneleşmiş ve rengi solmuş bir çuha harmanîyi de ekleyecek olursak, şövalyenin kıyafetini tamamıyla tarif etmiş oluruz. Bu zırhlı gezgin bu çuha harmanîyi özel bir düşünceden dolayı omuzuna atmıştı: Hakikaten güneşin yakıcı ışınlarının doğrudan doğruya zırh giysi üzerine tesir

[3] Gerçekten Avrupa dillerinde Lut Denizi'ne "Ölü Deniz" denilir.

[4] Madenî örme zırh.

etmesine ancak bu harmanî engel oluyordu. Yoksa sıcaktan zırhlar ateş kesilir, şövalye için dayanılmaz bir hale gelirdi. Harmanînin muhtelif yerlerinde şövalyelik arması mevcuttu. Arma her ne kadar silinmişse de yere uzanmış şekilde resmedilmiş bir parstan müteşekkil bulunduğu ve bu hayvanın resmi altında:

"Uyuyorum, uyandırmayın"[5]

sözlerinin yazılı olduğu fark ediliyordu. Şövalyenin kalkanı üzerine de aynı arma işlenmişti. Lakin çarpışa çarpışa arma tamamen silinmişti. Yuvarlak ve dehşet verici miğferinin tepesinde sorgucu yoktu.

Kuzeyli Hıristiyanlar bu derece ağır ve taşıması zor zırh giysinin koruması altında, savaşacakları arazi ve iklimin tabiî durumuna karşı da meydan okumak istemişlerse de, bunun verdiği zararları ve vahim neticelerini sonradan görmüşlerdir.

Atın takımları da süvarinin teçhizatı ve kuşandığı silahlar kadar ağır ve rahatsız ediciydi. Hayvana zırh levhalarıyla örtülmüş iri bir eyer vurulmuş ve bu eyer önden zırhlı bir göğüslüğe tutturulduğu gibi, arkadan da sağlam bir demir örtü atın sağrısını ve böğürlerini muhafaza altına almıştı. Eyer kaşının bir tarafına çelikten yapılmış müthiş bir topuz, diğer yanına yine öyle bir balta asılmıştı. Atın dizginleri zincirdendi ve bir alın zırhı da hayvanın başını örtüp muhafaza ediyordu. Hayvanın gözleri ve burun delikleri için açık yerler bırakılmış olan bu alın zırhının ortasında görülen boynuz gibi sivri ve kısa bir uç, hayvanın alnından ileri fırlamış ve bu suretle şövalyenin atı, antik çağ kavimlerinin 'alnında tek boynuzla' tasvir ettikleri gergedandan bir örnek olmuştu.

Bu dehşet verici silahlar ve zırh takımlarının ağırlığı gerçi tahammül edilecek gibi değildi, lakin ne şövalye, ne de atı bundan şikâyetçi idi: Uzun bir antrenman neticesinde hem binen hem de binilen bu ağır yükü taşımakta alışkanlık peyda etmişlerdi. Batıdan Filistin topraklarına doğru saldırıya geçmiş olan Haçlıların birçoğu bu sıcak iklim ile uyum sağlayamadan telef olmaktaydı. Pek çokları için de Birüşşam'ın havası zararlı değil faydalı olmuştu. Hikâyemizin cereyan ettiği sırada Lut Denizi'nin sahillerinde dolaşan şövalye de bu zümredendi.

---

[5] Bizde *"Uyur yılanın kuyruğuna basma!"* diye söylenen darbımeselin muadilidir.

Tabiat ana bu savaşçının beden uzuvlarına öylesine bir kuvvet bahşetmişti ki, sırtındaki zırhtan giysiyi –sanki örümcek ağı ipliğinden dokunmuş gibi- büyük bir kolaylık ve rahatlıkla taşıyordu. Şövalyenin mizaç ve bünyesi de pek kuvvetli, sıhhat ve âfiyeti mükemmel olduğundan iklim değişikliklerine, seferin meşakkatlerine ve her türlü mahrumiyete kolaylıkla mukavemet edebiliyordu. Huy ve meşrebine gelince, bunun da sağlamlık derecesi, bedenî yapısına uygundu. Eksik bir yön varsa, o da Filistin'de savaşmakta olduğu iki seneden beri –zaten pek az olan- nakdî birikiminin tükenmiş olmasıydı. Bütün Haçlılar, malî güçlerinde görülen eksikliği Filistin'in yerli halkını haraca kesmek suretiyle telafi etmek alışkanlığında oldukları halde, şövalye bu gibi vasıtalara başvurmadığından, paralar pek çabuk suyunu çekmişti. Hakikaten bu adam Haçlı hücumları esnasında yerli halkın mal ve canlarına tecavüz olunmayacağını vaad ederek, diğer Hıristiyanlar gibi zavallı Şam sakinlerini soymak veyahut kurtuluş fidyesi karşılığında önemlice bir savaş esirinin keselerini boşaltmak suretiyle servet edinmek kötü yoluna yeltenmemişti.

Şövalyenin malî kudreti azaldıkça, beraberinde getirmiş olduğu savaşçılar da dağılmaya başlamıştı. Gerçekten silahtar sıfatıyla hizmetine aldığı bir savaşçı her türlü sefalet ve mahrumiyetlere katlanarak şövalyeyi terk etmemişse de, o sırada bu silahtar ağır bir hastalığa tutulduğundan zorunlu olarak efendisini takibe imkân bulamamış ve gördüğümüz gibi Suriye çöllerinde şövalye yalnız başına gezip dolaşmak durumunda kalmıştı. Lakin bu Haçlı savaşçısı taşıdığı kılıcı en güvenilir bir muhafız ve fanatikçe bağlı en sevimli bir arkadaş olarak telakki etmeye alışmış bulunduğundan, maiyetindeki savaşçıların birer birer dağılması, gözüne o kadar önemli bir şeymiş gibi görünmüyordu.

Bununla beraber insanlar yeme içme, bedenini dinlendirme gibi ihtiyaçlardan ve zarurî maddelerden vazgeçemeyeceği için bizim çöl gezgini savaşçı da –bünyesinin çelik gibi güçlü, huy ve meşrebinin sabır ve metanetle yüklü olmasına rağmen-, beşer olması sebebiyle bunlara ihtiyaç duymak zaruretinden kurtulamamıştı. Bundan dolayı Lut Denizi'ni sağında bırakarak bir müddet ilerledikten sonra uzakta iki-üç hurma ağacı görünce çok sevinmişti. Çünkü bu hurma ağaçları orada berrak sulu bir kaynağın, belki de latîf bir pınar çeşmesinin varlığını bildirdiğinden, hem hararetini yatıştıracak, hem de

bir müddet dinlenebilecekti. Şiddetli sıcaklarda, çölün kızgın kumları üzerinde mesafeleri kat etmekten doğan yorgunluğa sahibinde görülen sabır ve tevekkülle tahammül etmiş olan at bile, sanki berrak suyun kokusunu uzaktan almış, kaynaktan içerek hararetini gidereceğini hissetmiş gibi bir hareketle başını yukarı kaldırmaya, burun deliklerini şişirmeye, adımlarını sıklaştırmaya başlamıştı. Ne fayda ki, şövalye ile beygirinin bu kadar heveslendikleri pınar çeşmesine erişmekten, ümit ettikleri istirahate kavuşmaktan önce daha bir takım zorluk ve tehlikelere maruz kalmaları mukadder imiş.

Hakikaten yalnız-yolcu henüz uzakça olan hurma ağaçlarına dikkat ve hasretle göz attığı sıradaydı ki bu ağaçların arasında bir şeyin kımıldamakta olduğunu gözlemledi. Bir aralık bu cisim, kısmen hareketlerini örten hurma ağaçlarından ayrıldı. Büyük bir süratle şövalyeye doğru ilerlemeye başladı. Yaklaştıkça şekli daha iyi fark ediliyordu. Sonunda bunun ata binmiş bir cengâver olduğunu gördü ve daha çok yaklaşınca, gerek sarık ve uzun mızrağından, gerek yeşil kaftanından bunun Arap yiğitlerinden biri olduğunu anladı.

Bu cengâver cins bir ata binmiş, kendisine doğru dörtnala koşup gelmekte olduğu halde Haçlı savaşçısı bu atlı cengâverin bir kartal kanadı üzerinde uçar gibi olağanüstü bir süratle gelişine önem vermemek istiyor, ister dost, ister düşman sıfatıyla gelsin, kendisi bakımından telaşlanmayı gerektirmeyeceğini samimi bir böbürlenmeyle düşünüyordu. Hatta Haç'ın adanmış bir merdi, Hıristiyanlığın cesur bir ferdi olduğunu hesap ederek bu göz kamaştıran şimşeğin bir düşman şeklinde tecelli etmesini daha çok istiyordu. Bununla beraber her hale karşı bir hazırlık olmak üzere mızrağını bağlı bulunduğu eyerden çözdü. Sağ eline aldı. Sivri ucunu biraz yukarı kaldırarak sol eliyle dizginleri tuttu. Atını mahmuzlayarak vuruşmaya hazır bir savunma pozisyonu aldı.

Karşıdan gelen atlı ise Arap usulünce beygirini dörtnala koşturarak mesafeleri uçuyordu. Şu kadar var ki, bu mâhir süvari atını mahmuz zoruyla koşturmadığı gibi dizgin vasıtasıyla da sevk ve idare etmiyordu. Bunun bindiği Arap atı, üzerindekini mahmuz yardımına başvurmak mecburiyetinde bulundurmayacak derecede cins bir hayvandı. Usta biniciye gelince: Adaleleri o kadar güçlü, bedenî azaları o kadar çevikti ki, hayvanın karnı neredeyse yere dokunarak koştuğu esnada, icabına göre sağa sola bükülüp eğiliyor ve

atını yönlendirmede büyük bir binici ustalığı gösteriyordu. Atlının bu ustalık ve süratine şövalye büyük bir şaşkınlık ve hayretle bakıyor, kendini şiddetli bir ürküntü ve dehşet kaplıyor, bedenî azaları titriyordu.

Usta süvari, gergedan derisi kaplanmış, gümüş kakma ve nakışlarla süslenmiş olan değirmi ve hafif bir kalkanı güçlü koluna almış olduğu halde geliyor, şövalyenin taşıdığı ağır mızrağa karşı tutarak, düşmanın hamlelerini def etmek istiyormuş gibi bu narin savunma aletini Arap âdetince sağa, sola, öne doğru hareket ettiriyordu. Bu Arap kahramanı, nispeten pek ince olan mızrağını rakibinin yaptığı gibi bekleme halinde bulundurmuyordu. Sağ eliyle sapının ortasından tutmuş olduğu halde havada hareket ettiriyor ve sürekli başının üstünde çevirip sallıyordu. Kendisi nasıl müthiş bir süratle rakibinin üzerine geliyorsa, zırha bürünmüş rakibinin de onun gibi hayvanını dörtnala koşturarak karşı çıkacağını zannediyordu. Halbuki ehl-i Salip savaşçısı, sanki atını beyhude hareketlerle yormamak ve bulunduğu noktada rakibinin hücumuna karşı koymak düşüncesiyle hareketsiz bir savunma vaziyeti almıştı. Şövalye giymiş olduğu zırhın ağırlık ve mukavemetine, bindiği atın kuvvetine o derece güveniyordu ki, bu mukavemet ve ağırlığa süratli bir hareketten doğacak başka bir gücün eklenmesini adeta abes görmüş ve bundan dolayı hasmın hücumunu bekleyerek bulunduğu yerde heykel gibi durmuştu. Arap mücahidi umduğunun tersi olan bu durumu görünce Haçlı savunucunun maksadını anlamakta gecikmemiş ve şövalyeye karşı mızrak boyu yaklaşınca taklidi değil tasviri bile kabil olmayan oldukça kıvrak bir hareket ve bir süvari ustalığıyla atını hemen sola çevirerek düşmanın etrafında dönmeye başlamıştı.

Şövalye yerini değiştirmeden bulunduğu noktada sağa, sola, öne, arkaya dönüyor ve bu suretle cephesini daima Arap savaşçıya karşı bulundurmaya gayret ediyordu.

Savaş meydanının usta süvarisi, hasmını gafil avlayarak sağdan veya soldan yahut arkadan şiddetli bir hücum göstermek istiyordu. Lakin şövalyenin daima dikkatli bulunması ve ne taraftan saldırsa cephesini hemen o tarafa çevirmesi üzerine, yüz adım kadar geri çekilerek başka bir şekilde meydan okumayı duruma daha uygun görmüştü. Hızlı uçan bir şahinin balıkçıl kuşu üzerine atılmasına benzer kıvrak bir hareketle Arap cengâveri ikinci bir hücum daha

gösterdi. Lakin hasmı yine ustaca bir savunma pozisyonu almış olduğundan kargı kargıya, mızrak mızrağa, kılıç kılıca gelemediler. Arslan yaradılışlı mücahit üçüncü bir hücum daha gösterdiği sıradaydı ki, Haçlı şövalyesi bir müddetten beri yapılmış olan saldırılar ve hareketler üzerine artık hasmının tahammül gücünün kesilmiş olacağı zannına kapılarak hemen eyerin kaşında asılı bulunan dehşetli savaş topuzunu kavradı ve olağanüstü bir kol kuvvetiyle emîrin (çünkü karşısındaki hasmın Arap emîrlerinden biri olduğu halinden ve şanından anlaşılıyordu) başına doğru fırlattı. Yiğitliği açıkça belli olan cengâver, düşmanın nasıl bir tedbirle kendisini tehdide giriştiğini anlayınca hemen kalkanını başına tutarak siper aldı ve bu suretle topuz darbesini savuşturmaya muvaffak oldu. Haçlı savaşçının yakından cenk etmek istemediğini anlayan ve Haçlı muharebelerinde Hıristiyanların daima kullandıkları bu dehşetli topuzun etki alanının dışında bulunmayı akla ve tedbire daha muvafık gören Arap mücahidi, cenk meydanından epeyce geriye çekildi. Kargısını kuma sapladı. Sonra sırtında taşıdığı okun himmetine başvurdu.

Cesur görünüşlü emîr ok atmakta da pek mâhirdi. Yayı, oku hazırladı. Kendisine çekidüzen verdikten sonra atına bindi. Hasmının etrafında tekrar dönmeye başladı. İki üç defa dönüş yaptı. Fakat bu defaki dönüş dairesi evvelkilerden daha genişti. Bundan dolayı düşmanın o noktaya kadar topuzunu fırlatmasına ihtimal yoktu.

Cengin aldığı bu durumu ve şiddeti sanki hissetmiş gibi mücahidin altındaki cins Arap atı bir taraftan dehşetli surette kişnemekte, bir yandan da köpükler saçmaktaydı. Üstündeki cengâver ise Arap yiğitlerine mahsus korku verici bir seda ile "Hamle et ya Nasranî!" diye nara atıp şövalyenin etrafında durmadan dönerek meydan okuyordu. Bir aralık "Ya Hak!" nidasıyla yayı çekti. Hedefe isabetinden emin olarak oku attı. Okçu mücahit, beş altı defa bu hareketi tekrarladı. Lakin şövalyenin giyinmiş olduğu kalın zırh okun tesirine karşı kendisini her defasında korumuştu. Fakat Arap kahramanı yedinci oku atar atmaz düşmanın beygir üzerinden yere yuvarlandığını gördüğünden, atını hemen o tarafa sürdü. Mağlup hasmının göğsü üzerine oturmak ve bu suretle ya "aman" dedirmek yahut bütün bütün işini bitirmek istiyordu.

Lakin mağlup ve yaralı zannettiği düşmanın durumunu kontrol maksadıyla yanına yaklaştığı zaman, şövalyenin birdenbire doğru-

lup kuşağından yakalamak, beline sarılmak istediğini görünce hayrette kaldı. Hakikaten bedenî yapısı itibariyle savaşçı bir kahramandan ziyade güçlü adaleli bir pehlivan denmeğe layık olan Avrupalı, hasmını gafil avlayarak yanına kadar getirmek ve boğaz boğaza cenk etmek için böyle bir hileye başvurmuştu. Fakat cesur emîr, şövalyenin kımıldanmasına bile meydan vermedi. Arslan gibi sıçrayıp göğsü üzerine oturdu. Kılıcıyla işini bitirmek üzere iken mağlup düşmanın:

- Aman, ey yüce soylu Arap canıma kıyma!

Diye yalvarmağa başlaması üzerine:

- Korkma ey Nasranî! İslam'da aman dileyene kılıç çekilmez! Seni ölümden azad ettim!

Diyerek Haçlı savaşçının göğsü üzerinden kalktı ve akıcı bir Frenkçe ile:

- Zaten Müslüman savunucularla Haçlı saldırganlar arasında bugün bir mütareke yapılmıştır. Müslüman mücahitler için ahdi bozmak mümkün değildir ve düşünülemez. Bu, senin ebediyete kadar hayatını güvenli kılar. Ben sana hücum kasdıyla değil, memleketin yabancısı olduğun için çölde susuzluktan telef olabileceğini düşünerek ve mütarekeye itimat ederek şu hurma ağaçlarının dibindeki pınarı haber vermek üzere atımı dörtnala koşturarak yanına geliyordum. Lakin sen mızrağını, topuzunu hazırlayarak cenk ister bir tavır aldın. Ben de sana böyle bir ibret dersi vermeye mecbur kaldım.

Sözlerini ekleyerek adeta özür dilercesine büyüklükler içinde büyüklük gösterdi.

Dikkat edilmelidir ki, Haçlı mutaassıp yığınları hikâyenin geçtiği tarihte uzun süre Filistin'de kalmış oldukları halde Arap dilinden ancak beş-on kelime öğrenebilmişlerdi. Halbuki Müslüman kavimler Haçlı olaylarından pek çok evvel "Bir kavmin dilini bilen onun tuzak ve hilesinden güvende olur." hikmetli sözüyle aydınlatılmış olduğundan Hilal'i savunanlar bu aydınlanmaya uygun davranarak Haçlılar arasında kullanılan karışık bir tür Frenk dilini meramlarını anlatacak kadar öğrenmişlerdi. Müslümanlarla Hıristiyanlar arasında da hep bu dil konuşulurdu. Şövalye, cengâver süvarinin yüce gönüllülüğüne, ahlakî yüksekliğine hayran olduktan ve gerekli şükran ve minneti ifade ettikten sonra dedi ki:

- Mademki Müslümanlarla Hıristiyanlar arasında düşmanlık terk edilmiştir, ikimiz arasında da sürekli olacak bir barış olmasını arzu ederim. Fakat hiçbir vakit bana zararınız dokunmayacağını nasıl garanti edersiniz?

- Eğer sana bir zararım dokunma ihtimali olsaydı seni kılıcımın altına aldığım sırada işini bitirirdim. Bunu yapmak için yiğitlere mahsus "Aman dileyene kılıç çekilmez!" sözünü kendime ilke edinmiş olmaktan başka hiçbir engel yoktu. Lakin ben senin canını şu şekilde bağışladıktan sonra, şayet eline bir fırsat düşecek olursa, sen benim canıma kasdetmeyeceğini ne şekilde garanti edersin? Gerçi hıyanet ile kahramanlığın bir arada olması enderse de, sırf taassubun yönlendirmesiyle İslam ülkelerini istila etmiş olan Haçlı yığınlarından şimdiye kadar gördüğümüz, işittiğimiz gaddarca ve haince hareketler bu konuda bizi şüpheye düşürmektedir.

Haçlı savaşçısı bu sözlere karşı susturucu bir cevap bulamadı. Yüce gönüllü rakibi hakkında şüpheye düştüğünden dolayı utandı ve nadim oldu. Pek az devam eden mütefekkirce bir sükûttan sonra dedi ki:

- Ey ikramı bol olan emîr! Bu ruh bedende durdukça size karşı iyi niyetten, minnettarlıktan başka bir hal ve harekette bulunmayacağımı kılıcımın kabzasını teşkil eden şu haç kısmı ile temin ederim.

- O halde şimdi kalkın da hurma ağaçlarının altındaki pınar başına gidelim. Hem hararetimizi giderelim, hem de istirahat edelim. Hayvanlarımız da su içsin, dinlensin.

Şövalye, Arap emîrinin bu teklifini büyük bir minnet ve nezaketle kabul etti. Az önce birbirinin can düşmanı olan iki savaşçı, memnun bakışlarında hiçbir kin ve düşmanlık eseri görülmediği, hal ve hareketlerinde güvensizlik belirtisi olmadığı halde, at başı beraber âheste bir tempoyla latif vahaya doğru kararlı bir şekilde gittiler.

İkinci Bölüm

Hurma Ağaçları Altında Bir Pınar

Savaş ve tehlike zamanlarını daima bir barış ve asayiş devresi takip eder. Hele derebeylik zamanını kapsayan eski yüzyılların örf ve âdeti gereğince savaş musibeti insanlığın başlıca ve en şerefli bir meşgalesi olduğundan, barış ve asayiş nimetinden nadiren beslenmiş, güvenlik ve huzurdan pek az istifade etmiş olan savaşçılar için düşmanlıklara ara verildiği zamanlar en latif, en tatlı günlerden sayılırdı. Barış ve barışıklık günleri ne kadar çabuk sona ererse mütareke müddetinin güzelliği ve hoşluğu da o kadar çok hissedilirdi.

Bir gün önce kılıç kılıca, boğaz boğaza cenk edilen, bir gün sonra yine öyle olması pek muhtemel bulunan bir düşman aleyhinde kesintisiz bir husumetin sürdürülmesi yiğitlik şanına layık görülmezdi. Hakarette bulunmak, rezil etmek, namus lekelemek gibi bir şahsî husumet konusu kışkırtmadıkça savaşçılar, karşılıklı katılımlarla oluşturulan sohbet ve işret meclislerinde barışçıl ilişkilerin hızlı akışından, kavgayla dolu hayatlarının fırsat verdiği derecede istifade ederlerdi. Din ve mezhep farklılığı, daha doğrusunu söylemek gerekirse Haçlı güruhunun mutaassıpça gayretleri Filistin toprağında Müslümanlarla Hıristiyanların hınç ve kinini bir kat daha şiddetlendirmişti. Böyle olduğu halde, gerek Hilal'i savunanlar, gerek Haç'ın savunucuları insaniyetli savaşçıların şanından ve tabiî niteliklerinden olan insancıl bir duygunun önünde her türlü düşmanca hisleri ve nefsanî öfkeleri bir yana bırakırlar, mütareke zamanlarını dostça geçirirlerdi. Batılılar, Arapların yüksek ahlakını İspanya'da pek çok vesilelerle tecrübe ettikleri gibi, şimdi de bütün Avrupalılar Birüşşam'da, hem de gaddarca tecavüz ettikleri bir İslam diyarında, bütün Müslüman kavimlerin bu insanca duygularla dolu olduklarının

en şanlı, en şerefli delillerini ve örneklerini büyük bir hayretle görmüşlerdir. Müslümanların hiçbir vakit yemininde yalancı çıkmak istememesi, ahdi bozmanın en büyük namussuzluklardan sayılması daha yüce bir dine mensup oldukları iddiasıyla övünenlerin yüzlerini kızartmış olsa gerektir! Hilalin müdafileri –ister millî, ister şahsî olsun- akdettikleri mütareke hükümlerine tamamıyla riayet ederlerdi.

Savaşın şiddetini hafifleten bu yüksek ahlaktan tam anlamıyla nasibini almış olan Arap atlısı ve yanındaki Haçlı şövalyesi, hurma ağaçları pınarına doğru dizginlerini yönelttikleri esnada bir müddet her ikisi de derin düşüncelere dalmış gibi görünüyorlardı. Bindikleri atlara gelince, bu hayvanlar bile düşmanlığın kenara bırakıldığı zamandan sahipleri kadar faydalandıklarını hal diliyle anlatıyorlardı. Bununla beraber yiğit emîrin bindiği Arap atı vuruşma sırasında bir takım şiddetli ve seri hareketler yapmaya mecbur olmuşsa da yine şövalyenin altındaki Norman atı derecesinde yorgunluk hissetmiyordu. Bu hayvanın bütün bedenî azaları henüz ter içindeydi. Halbuki, Arap atının teri pek çabuk kurumuş, dizginler ile sırtındaki örtünün ötesine berisine saçılmış olan köpüklerden gayrı cins atın üzerinde terden eser kalmamıştı. Zırhlı Hıristiyan'ın büründüğü kisvenin ağırlığı zaten tahammülü aşıyordu. Beygirin sırtındaki zırhların ağırlığı da buna eklenince biçare hayvan akar kumlar üzerinde pek güçlükle yürüyor, yürüdükçe ayakları dizlerine kadar kuma battığından yorgunluğu bir kat daha artıyordu. Arap süvari ise yöneldikleri yol üzerinde, Arap atının kanatlanmış uçuyormuş gibi çabuk ve çalâk gidişiyle atını sağa, sola oynatarak şövalyeye refakat ediyordu. Beygirinin çektiği zahmet ve müşkülatın farkına varan Haçlı savaşçısı bir aralık attan indi. Hayvanı yedeğine aldı. Lakin şimdi de kendisi kuma batıyor, zırh ayakkabıları görünmez oluyordu. Bir müddet bu şekilde yol aldılar, nihayet varmak istedikleri hurma ağaçlarının serin gölgesi altına ulaştılar. Bu gönül ferahlatıcı yeri latif bir pınar çeşmesi süslemekte ve bundan çıkan berrak ve leziz su kim bilir nice yanık seyyahlara taze hayat bahşetmekteydi.

Sefer vaktinde barış nimeti –isterse bir an sürsün- bir cengâver için ne kadar tatlı ise çorak, sıcak bir çölün ortasındaki çimenzarın manzarası da bir yolcu için o kadar sevimlidir. Hakikaten başka yerlerde olsa ihtimal ki buraya pek de rağbet edilmez ve ilgi çekmez. Hele bu gibi güzel yerleri çok olan memleketlerde belki de hiç

ehemmiyet verilmez. Fakat ucu bucağı olmayan cehennem gibi bir çölde, gölge ve serinlik namına bu noktadan başka hiçbir yer bulunmaz, susuzluğu gidermek için hiçbir kaynağa rastlanmazsa, bu pınar başı ile etrafındaki yeşilliğe cennet bahçesi dense yeridir. Pınarbaşı başlangıçta çölün ortasında bir kaynaktan ibaretmiş. Ne zaman ki Birüşşam bir İslam mamuresi olmuş, hayırseverlerden biri bu kaynağı da imar eylemiş… Kaynağın zamanla toprak içinde kaybolmasına veyahut en hafif bir rüzgârın etkisiyle bütün çölü kaplayan toz bulutlarının altında kalıp kullanılmaz hale gelmesine imkân vermemek üzere, o hayır sahibi kaynağın etrafına sağlam bir duvar, üzerine de Arap mimarîsi tarzında renkli bir kubbe yaptırarak latif bir pınar çeşmesi oluşturmuş. Kaynağın fazla suyu hurma ağaçlarının altına akıtılmak suretiyle bunların büyümesi sağlanmış ve suladığı alan üzerinde zümrüt gibi bir çimenzar ortaya çıkmasına hizmet etmiş.

İki yolcu işte böyle bir yerde durdular. Her biri alıştıkları şekilde kendi atıyla meşgul olarak hayvanlarının eyerini, dizginlerini, gemini çıkardılar. Kendileri çeşmeden akan berrak su ile hararetlerini yatıştırmazdan evvel yalakta atlarını sulamaya himmet ettiler. Hayvanların kalp bağından ve böyle yeşillik ve sulak bir yeri terk edip kaçmayacaklarından emin oldukları için atları başıboş bıraktılar. Bundan sonra çimenliğe oturdular. Her biri yolluk nevalesini çıkardı. Lakin pek sade olan bu yemekle iştahlarını yatıştırmaya koyulmazdan evvel gerek emîr, gerek şövalye büyük bir merakla birbirlerini bakışlarıyla incelemeğe başladılar. Bu da pek tabiî bir ruhî durumdu. Biraz evvel vuku bulan vuruşmada kahraman emîrin göstermiş olduğu cengâverce ustalık ve âlicenapça hareket Haçlı savaşçının olağanüstü şaşkınlığına sebep olduğu gibi, Hilal müdafii de teke tek karşısına çıkmaya cür'et etmiş olan bu şövalyenin cüsse ve kuvvetini yakından incelemek istiyordu.

İki savaşçının boyları, simaları, cüsseleri arasında büyük bir tezat vardı. Her ikisi de mensup olduğu kavmin birer numunesi idi: Frenk, eski Got kavmi modelinde yaratılmış dev cüsseli, kuvvetli bünyeli bir adamdı. Miğferini çıkardığı zaman kestane sarısı renginde kıvırcık saçlarla çevrili bir baş göründü. Devamlı surette havaya maruz bulunmayan ve iri mavi gözlerinin, sarı saçlarının rengi ile daha fazla uyum sağlamış olan bedeninin diğer azalarının renginden anlaşıldığı kadarıyla, bu Avrupalı'nın yüzünü güneş yakmış, cildinin

tabiî renginden daha koyulaşarak çehresi esmerleşmişti. Üst dudağını iri bir bıyık örtmekteydi. Norman âdeti üzere çenesi özel bir itina ile tıraş edilmişti. Kısacası çekme burunlu, büyükçe ağızlı, beyaz dişli, küçük başlı, iri vücutlu, uzun boylu, otuz çağlarında bir adamdı. Konuşma tarzına, tavır ve hareketine bakılırsa emre uymaktan ziyade emir vermeğe, kumanda etmeğe alışık olduğu anlaşılıyordu.

Doğulu mücahidin beden yapısı batılı savaşçının cüssesi ile dikkat çekici bir tezat teşkil ediyordu. Ortadan biraz uzun olan emîrin boyu dev endamlı şövalyeninkinden en az üç inç[6] daha kısa ve bununla beraber gayet dengeli idi. Beden yapısı ile mütenasip ve şahsı ile uyum içinde olan kol ve ellerinin çarpışma sırasında görülen kuvvet ve şiddete yatkın olamayacağı, ilk anda akla gelebilirdi. Fakat, dikkatle gözlenince, bünyesinin et ve yağdan müteşekkil kaba ve ağır bir vücuttan ibaret olmadığı da belli oluyordu. Kemik ve sinirden oluşmuş beden azalarının ve adalelerinin hafifliği savaşın gerektirdiği işlere ve zorluklara direnmek açısından Arap cengâverinin Frenk savaşçıya kat kat üstün bulunduğunu, şövalyenin uzun boylu ve iri vücutlu olmasının kuvvet bakımından bir üstünlük teşkil edeceği farz edilse bile, bedenî ağırlık gibi büyük bir mahzurun bu kuvveti hükümsüz bırakacağını ve şövalyenin hiçbir vakit Arap mücahidi derecesinde hızlı ve kıvrak bir savaşçı sayılamayacağını itiraf etmek lazım gelir.

Hilal savaşçısının latif yüzü mensup olduğu Doğu kabilesi halkının sevimli simasına hakkıyla benziyor ve Avrupa'da bizim Ortaçağ kahvehane şairlerinin cahilce ve mübalağalı bir şekilde destanlarla her birini bir gulyabani şeklinde tarif ettikleri İslam mücahitlerinin korkunç çehresine hiç uymuyordu. Doğu güneşinin hararetinin şiddetinden ziyadesiyle esmerleşmiş olan yüzünün hatları gayet muntazamdı. Özel bir ihtimam mahsulü olduğu görülen uzun bir sakal bu bahadırca simayı süslüyor, çekme bir burunla cevval iki siyah göz de ona ayrıca bir farklılık kazandırıyordu. Dişleri ise beyazlıkta fildişine benzetilebilirdi. Velhasıl o sırada dev cüsse, güçlü bünye sahibi rakibinin yanı başında çimenler üzerine uzanmış o Arap bahadırının şahsı ve bünyesi, taşıdığı kabzası Şam işiyle süslü dar, hafif ve fakat gayet keskin namlulu kılıcı ile Avrupalı şövalyenin taşıdığı kadîm

[6] 1 inç 2.54 cm.dir. (E.K.)

Gotik tarzındaki dehşet verici uzun ve ağır kılıç arasında görülen de aynı tezadı oluşturuyordu. Emîr de hasmı gibi otuz çağlarında bir bahadırdı. Yemyeşil çimenler üzerinde istirahat ettikleri müddetçe her iki cengâver birbirleriyle rekabet edercesine nezaket göstermekten ve zarif davranışlarda bulunmaktan geri kalmıyorlardı.

Bir müddet dinlendikten sonra yemek yemek hatırlarına geldi. Fakat Arap mücahidinin gıdası daha sade idi. Açlığını gidermek için "Bismillah" diyerek yemeye başladığı, bir parça ekmekle bir avuç hurma Arap cengâverine yetmişti.

Haçlı savaşçısı ise Hıristiyan usulünce bir istavroz çıkardı. Bundan sonra beraberinde getirmiş olduğu domuz eti ile tıka basa karnını doyurmaya koyuldu. Yemek sırasında İslam mücahidi kaynağın berrak suyundan içiyor, Hıristiyan savaşçı ise çotrasında[7] taşıdığı şarabı yuvarlıyordu.

İki savaş erbabının beslenme şekli arasındaki farklılık, bunların kalplerinde yerleşmiş olan hor görme duygusunu bir kat daha şiddetlendirecek hallerdendi.

Şövalyenin büyük bir iştahla yiyip içmekte bulunduğu iki nevalenin biri insan cinsi için müthiş bir hastalığın oluşmasına yol açabildiğinden; diğeri ise akıl ve şuuru kaybettiren bir kötülükler anası olduğundan dolayı, İslam dinince her ikisi de yasaklanmış şeylerdendi. Bundan ötürü dinen bundan yasaklı olmayan Haçlı savaşçısı şarabı içtikçe, tabiatıyla Hilal mücahidinin kin ve öfke dolu bakışlarını da üzerine çekiyordu. Lakin biraz evvel kavmî husumetini fiilî belirtileriyle ortaya koymuştu. Hal böyleyken, canını bağışlayarak affettiği ve şimdi kendisinin koruması altında saydığı bir Hıristiyan cengâverinin, mezhebinin izin verdiği şeylerden bu şekilde istifade etmesi üzerine, hakkında engelleyici bir davranışta bulunmayı yüce şanına layık görememiş ve şövalyenin hareketine göz yummuştu. Bununla beraber kendisi lezzetli yiyeceğini bitirdikten pek sonra dahi hâlâ yemek içmekle meşgul bulunan şövalyenin bu iğrenç iştihasını bir müddet sükûnetle incelemekten kendini alamadı ve sonunda hiddetli bir tavırla dedi ki:

- Ey Haçlı savaşçısı! Senin nasıl midesine düşkün bir cengâver olduğunu görüyorum! Lakin insaf et! İnsanca cenk edecek bir kim-

[7] Çotra: Ağaçtan yapılmış su kabı, matara. (E.K.)

seye böyle köpekçe bir iştiha yakışır mı? Özellikle yediğin, içtiğin murdar şeylerle insan olan beslenir mi? Musevîlerin bile domuz eti yemediklerini bilmiyor musun?

Vuruşmayı bıraktıklarından beri kendisinden daima gönül alıcı davranışlar görmekte olduğu Arap mücahidinin böyle ansızın azarlaması ve hakaret etmesi üzerine hayrette kalan Haçlı savaşçısı bir an mücahidin yüzüne baktı. Cesur emîrin gözlerinde müthiş bir nefret ateşi ve tiksinti belirmişti. Durum ve konumunun tehlike altında bulunduğu apaçık olmasına rağmen Hıristiyanlık gayreti her türlü düşünceye üstün gelmiş olmalıdır ki korkusuzca şu cevabı verdi:

- Ey Arap mücahidi! Bu hakaret ve aşağılamaya sırf domuz eti yemek mi sebep? Yine de bilmiş ol ki, Tevrat'ın kadîm hükümlerine uyan Musevîlere yasaklanan domuz etinin yenmesine İsevîlerde dinen izin verilmiştir!

- Ey câhil Nasranî! Yüce İslam dini de onu haram saymıştır.

- Senin dinin haram saymışsa bana ne? Ben domuz etini de yerim, şarabı da içerim!

Bu sözleri söylerken Haçlı savaşçı şarap çotrasını tekrar ağzına götürmüştü.

Dindar emîrin gözlerinde parlayan öfke ateşi bir kat daha şiddet kazandı. Mutaassıpça gayreti ağır basmış olan şu cüretkâr Nasranî'nin üzerine sallamak niyetiyle elini kılıcına götürdü. Lakin ahdi bozmak, düşkünü ezmek olacağını düşünerek niyetinden yine aynı anda vazgeçti. Haçlı savaşçısını münakaşa ile susturmak yolunu tutarak dedi ki:

- Ey Nasranî! İçine düştüğün karanlık ve cahillik sana acımayı gerektirmeseydi ve senin için mazeret oluşturmuş olmasaydı şu görülen davranışın beni gazaba getirebilirdi. Ama, bunu da gafilliğine ve cahilliğine bağışladım. Fakat İslam dini tarafından da haram kılınmış olan ve haram kılınışındaki hikmet apaçık bulunan şarabın ne yaman bir "kötülükler anası" olduğunu bilmiyor musun ki, onu iştahla ve özel bir iştiyakla karşımda içip duruyorsun? Şarabı bir kere de atına ver bakalım içecek mi? At değil, köpek bile içmez! Köpeğin veya başka hiçbir hayvanın tenezzül etmediği bir müskiri (sarhoşluk veren şeyi) içerek kendini dört ayaklılar derekesinden de aşağıya düşürmekte olduğuna aklın ermiyor mu?

- Ey mümin! Şarap içmekle ben Nasranî dinince bahşedilmiş bir hakkı uygulamış oluyorum. Dinî hükümler bizi bu konuda serbest bırakmış ve hiçbir kayıt altına almamıştır. İçmek ve kullanmakta hürüz!

- Ey Nasranî! Meğer senin uyanık gözlerin âmâ dilencilerin gözlerinden daha körmüş ya! İnsanlığın felaketine hizmet eden kötülüklerin işlenmesinde hür olmakla bu kadar öğündüğün halde, insanlığın mutluluğuna hizmet eden güzelliklerin uygulanmasında müthiş bir esaret kaydıyla bağlı bulunduğunu görmüyor musun?

- Ne demek istiyorsun ey mücahit?

- Ne demek istediğimi açıklamam için evvela sana şunu soracağım: Hıristiyanlar arasında bir kadını nikâhlamaktan maksat nedir?

- Meşru bir şekilde zürriyet peyda etmektir.

- Yani nesillerin çoğalmasına hizmet etmektir.

- Evet.

- Şu halde izdivacın en mühim bir sosyal görev oluşturduğu ve insanlığın mutluluğuna hizmet ettiği inkâr götürmez bir hakikat olduğu açıktır.

- Evet öyledir.

- Pekâlâ! Siz Hıristiyanlar diyaneten hürüz diyerek insanlığın felâketine hizmet eden kötülüklerin işlenmesine bu derece düşkünlük gösterdiğiniz halde, insanların mutluluğuna hizmet eden iyi şeylerin kabulünde niçin bu kadar kendinizi kısıtlayıp cimri davranıyorsunuz? Yani istediğiniz kadar şarap içebildiğiniz, arzu ettiğiniz kadar domuz eti yiyebildiğiniz halde, niçin bir kadından fazlasını izdivacınız altına alamıyorsunuz? O kadın sağlıklı ve afiyette olsa da yahut hasta veya kısır olsa da, evinize sevinç veya sıkıntı getirse de kabule mecbur oluyorsunuz. İnsan için bundan daha müthiş bir esaret bağı mı tasavvur edilebilir? Dinen yasak şeylerden uzak durma, dinin yapılmasını emrettiği şeyleri bildirmekle yükümlü bir Müslüman ise şarap içmek, domuz eti yemek gibi iğrenç ve tiksinti verici şeylerden yasaklı olduğu halde, dinin yüce hükümleri dairesinde kabul edilen çok kadınla evlenmek gibi makbul ve övülesi bir şeyden istifade hususunda tamamıyla hür bulunuyor. Sizin kullanmakta hür olduğunuz kötü şeylerle bizim meşru şekilde faydalanmakta hür olduğumuz iyi şeyler, zannederim ki her türlü kıyaslama ve muhakemenin üstündedir. Buna dair daha bir takım güzel ve yüce

hakikatler vardır ki, burada açıklaması pek uzun olur. Eğer inatçının teki değilsen, seni uyarmak için söylediğim sözler de yeterlidir.

- Bende bir kanaat oluşmadı ey mücahit!

- Ne hususta?

- İçkinin kötülüklerin anası, domuz etinin hastalıkların doğmasına sebep olduğu kabul edilse bile, eşler arasında olması istenen uyumlulukla bağdaştırılması mümkün olamayacağına inandığım çok kadınla evlenme meselesine bir türlü akıl erdiremiyorum.

- Ey cahil dik kafa! Ben sana dinin yüce hükümleri çerçevesinde yapılan çok kadınla evlenmenin sağladığı güzellikleri bir nebze açıkladığım sırada, her müslümanın böyle bir dinî mecburiyeti olduğunu söylemedim ki... Müslüman kişi bu dinî müsaadeden bazı durumlarda ve bir takım şartlar dâhilinde istifade edebilir… Senin yok olacağına inandığın uyumluluk ise, tamamıyla ve tam anlamıyla sürüp gittikten başka, neslin üremesi gibi sosyal bir görev de tamamıyla ve hakkıyla yerine getirilmiş olur.

- Ey emîr! İzin verirsen ufak bir benzetme ile sana cevap vereceğim.

- Adabı içerisinde akıp giden tartışmaya izin vermemek şöyle dursun, tam aksine pek haz duyarım. Yalnız safsatayı sevmem. Söyle bakalım.

- Parmağında murassa bir mühür görüyorum. Bu gayet kıymetli bir şey olsa gerektir.

-Evet. Basra'da, Bağdat'ta bir eşi daha yoktur. Lakin konuşmanın seyri ile bu kıymetli mühür arasında ne münasebet var?

- Büyük bir münasebet var: Şu topuzu al. Parmağındaki mührü süslemiş olan pırlantayı yirmi parça et. Bakalım bu parçalar başlangıçtaki gibi tek parça halindeki pırlanta kadar kıymet taşıyor olacak mı? Hepsini toplamış olsak acaba asıl kıymetinin onda birine eşdeğer olabilecek mi?

- Çocukça bir söz! Bu parçaların kıymetinin yekpare elmas bedelinin onda birine değil, yüzde birine bile eşdeğer olamayacağı apaçıktır.

- Pekâlâ! İşte biz Nasara kısmının zevce olarak alabileceği yegâne kadın, mührün kıymetli tek taşına ve siz Müslümanların evlenebileceğiniz birden çok kadınlar ise o tek pırlantanın kıymetten düşmüş olan parçalarına benzer.

- Ne kadar cahilce bir kıyaslama! Biz Müslümanlar kutsal şeriat hükümleri dairesinde birden çok kadınla evlenebilmekle onlardan her birisinin kadir ve kıymetini eksiltmiş olmuyoruz ki. Senin öne sürdüğün ve benim de takdir ettiğim benzetme açısından, birden çok olan eşlerimizin her biri yine bir pırlantadır, her biri yine saygıdeğer bir mahfazada korunmaktadır. Bu hükümden çıkarılır ki, Nasara kısmı dinen böyle bir pırlantanın ancak bir tanesine malik olabildiği ve ondan fazlasına nail olmaktan mahrum kaldığı halde, İslam'la kurtulmuş olanlar zümresi –yüce hükümler açısından, eğer gücü yetiyorsa- o pırlantanın birkaç tanesine sahip olabilmekte hür bulunacaktır. Lakin şövalye! Şimdi de ben sana bir şey soracağım.

- Sor!

- Bizim daima saygı ve itibarla muhafaza altında bulundurduğumuz elmas-pare veya elmas-pareler ki, her biri bir ismet madeninin tertemiz sinesinden çıkmıştır. Özleri ve izleri bakımından gerçekten büyük bir kıymet taşırlar. Acaba sizin dosta ve düşmana karşı açık-saçık bulundurduğunuz elmas-parenin de böyle bir değeri var mıdır?

Emîrin bu sözlerinde gizlenmiş olan ima ve anlamı tam manasıyla kavrayamayan Haçlı şövalyesi şöyle cevap vermeye yeltendi:

- Ey emîr! Sen bir cengâverin muhabbetine layık hiçbir kadın görmemiş gibi konuşuyorsun. Biz şövalyelerin, Allah'tan sonra perestiş ettiğimiz ve ayaklarının tozuna sevgilerimizi arz ettiğimiz Avrupa kadınlarını görmüş olsaydın emin ol ki böyle söylemez ve kadınlarınızı bu derece övmezdin. Bizce kadınların duygusal parıltıları daima cengâverlerin kılıçlarının cilasıdır. Onların her sözü bizim için bir kanun, her arzusu hemen yerine getirilmeye hazır bir emirdir! Fitili yanmayan bir kandilin ışığı olamayacağı gibi, muhabbetine layık gördüğü bir kadını kendine metres edinmeyen ve kalbi onun aşkının ateşiyle kavrulmayan bir şövalye de savaş alanında mümkün değil parlak muzafferiyetler gösteremez!

Haçlı cengâverinin bu hafifmeşrepçe sözleri ve şövalyelerin şehvet düşkünlerine mahsus alışkanlıkları mücahit emîrin hayret ve nefretine sebep olmuştu. Dedi ki:

- Haçlı güruhunun kadın düşkünlüğünü ben de işitmiştim. İlk anda inanmak istemedim. Çünkü bize göre harb meydanı bir gaza ve şehitlik alanıdır. Fakat size göre bir alçaklıklar alanı da olabilir-

miş! Buna diyeceğim yok! Boş bir mezarın[8] araştırılması için bunca yolculuğun güçlük ve mihnetlerini çekerek buraya kadar gelişiniz nasıl bir çılgınlık ise, şu tutku ve alışkanlığınız da öyle bir divaneliktir. Ancak savaş alanınızı maskeli baloya çeviren, emir ve arzularının yerine getirilmesi için Haçlı reislerini alet eden ve âdeta iradelerinin pençesinde bir oyuncak haline getiren şu yadigârları yani Avrupalı o güzel kadınları kendi gözümle bir kere de ben görüp yakından incelemek isterdim.

- Ey mücahit! Kamame Kilisesi'nin ziyareti için yola çıkmış olmasaydım, mal ve can güvenliğine kefil olarak seni, yiğit bir savaşçının kadir ve kıymetini herkesten fazla takdir edebilen, İngiltere Kralı Richard'ın ordugâhına götürmek külfetini seçerdim. Ben her ne kadar fakirleşmiş, maiyeti dağılmış bir şövalye isem de yine senin ve senin gibi başkalarının hayatı hakkında gereken hüsnükabulü sağlayacak kadar itibara sahip bir cengâverim. İngiltere Kralı'nın ordugâhında en güzel İngiliz ve Fransız kadınlarını görebilirsin. Bunların güzellik ve tazelikleri gözleri kamaştıracak derecede iç gıcıklayıcıdır.

- Kamame Kilisesi ziyaretini sonraya bırakacak olursan, iyi niyetli olduğuna inandığım davetine icabet ederim. Amma sana şurasını da samimi olarak hatırlatırım ki, elinde izin verildiğini belirten bir yol tezkeresi, bir buyrultu bulunmadıkça Kudüs-i Şerîfe kadar seyahat etmek senin için tehlikeden salim değildir.

Haçlı şövalyesi cebinden bir tirşe[9] çıkardı, Arap mücahidine göstererek dedi ki:

- İşte tezkere. Bizzat Selahaddin tarafından imza edilmiş ve özel mührüyle mühürlenmiştir.

Eyyubî devletinin ulu kurucusunun el yazısını ve özel mührünü tanımakta gecikmeyen Arap cengâveri hemen tirşeyi şövalyenin elinden aldı ve öptükten sonra yine iade ederek dedi ki:

- Ey Haçlı savaşçısı! Bu yüce fermanı vuruşmanın başlangıcında göstermediğinden dolayı büyük bir günah işlemiş oldun. Çünkü ikimizden birinin kanı boş yere heder olma ihtimali vardı. Halbuki bu hatt-ı şerifi evvelce göstermiş olsaydın bu ihtimal kalmazdı.

---

[8] Kudüs'te Kamame Kilisesi denilen Hz. İsa'nın kabrinden kinayedir.

[9] Yazı yazmak için dabbağlanıp hazır edilmiş deri ki, dilimizde "tirşe", Avrupa dillerinde "parşömen" adı verilir.

- Eğer çok sayıda Arap mücahitlerine karşı koymak durumunda olsaydım Selahaddin'in fermanını o zaman gösterirdim. Ama sen yalnız başına bir cengâver olarak karşıma çıktığın için bu fermanın himayesi altına sığınmak suretiyle hayatımı korumayı şövalyelik şanına yakıştıramadım, haç fedakârı sıfatıyla namusuma yediremedim.

- Sizde kahramanlık, fedaîlik böyle midir? Siz karşınızda yalnız bir hasım görürseniz karşı koymaya koşar, birkaç cengâver bulursanız aman dersiniz öyle mi?

Şövalye utançtan kızarmaktan başka bir karşılık veremedi, söyleyecek bir söz bulamadı. Yiğit mücahit konuşmasına devam etti:

- Gerçekten karşında yalnız bir cengâver buldun ama çatışmada karşı koyamadın, mağlup oldun.

- Doğru söylüyorsun ey mücahit! Lakin Arap yiğitleri arasında sana benzeyen pek az bulunur. Senin gibi şahinler ise hep bir yere toplanarak sürü teşkil etmezler; etseler bile yalnız buldukları avın üzerine hep birden hücum etmezler.

- Pek doğru söylüyorsun ey Nasranî! İslam yiğitleri düşkünleri ezmeyi bahadırlık şanına layık görmezler. Düşmanlarına layık oldukları kadar merhamet ve şefkatle muamele etmek isterler. Hatta bu merhamet duygusuyla senin canını da ben bağışladım. Ama mükâfatını da gördüm.

- Ne mükâfatı gördün?

- Ağır bir cezadan kurtuldum ki, vuruşma sırasında göstermiş olduğum af ve bağışlamanın bir mükâfatı sayılır.

- Nasıl bir ceza?

- Sen Selahaddin Eyyubî hazretlerinin el yazısı ile yazılmış bir aman-nameyi taşıdığın halde bana göstermedin. Bundan dolayı durumun ne olduğu bence meçhul idi. Biraz evvel yapılan vuruşmada sen mağlup vaziyette toprağa düştüğün zaman verilen amana rağmen ben senin başını kesmiş olsaydım, meydana gelen olayın gerçek yönünü bilemeyeceği tabiî olan o yüce padişah nezdinde benim halim nice olurdu? "Şövalyenin sana göstereceğinde asla şüphe olmayan fermanıma sen ne cesaretle itaatte bulunmadın?" derse, ben ne cevap verebilirdim ve bilgim olmaksızın yapılmış olan halisane hareketin gerektirdiği cezadan nasıl kurtulurdum?

- Selahaddin'in emir ve nüfûzunun bu derece etkili olduğunu büyük bir memnuniyetle öğreniyorum. Çünkü bir takım Urban'ın

çöllerde yol kesiciliğe cesaret edip yolcuların, özellikle Haçlı yolcularının mal ve canlarına kastettikleri delilleriyle rivayet ediliyor.

- Söylenenler doğrudur. Lakin seni yeminle temin ederim ki, taşımış olduğun padişah fermanını gösterince hiç kimse tarafından kılına halel gelmez. Şayet Urban eşkıyası kurtuluş fidyesine tamah ederek serkeşliğe cüret edecek olurlarsa, ben derhal beş yüz atlı ile peşlerine düşer ve seni salimen kurtardıktan sonra eşkıyayı da bire kadar kırar, köylerini yakar, ocaklarını söndürürüm.

- İnşallah buna mahal kalmaz ey emîr. Bununla beraber ezelde kaderde ne yazılmışsa o olur. Siz yalnız bana geceyi geçirmek üzere bir menzile yetişmek için takip etmem gereken yolu tarif edin.

- Arzu edersen pederimin çadırında geçirebilirsin.

- Teşekkür ederim saygıdeğer mücahit! Yalnız bu geceyi "Engedili Theodorick"[10] adını taşıyan bir azîz ile beraber geçirmek, sabaha kadar ibadet ve tövbe istiğfar etmek üzere yola çıkmıştım. Niyetim yine öyledir. Pederinizin çadırında kalamam.

- Azîz dedikleri bu adam şimdiki halde nerede oturuyor?

- Çöllerde.

- Şu halde oraya kadar seni bizzat ben götürüvereyim. Yine istenen sağlanmış olur. Yani Urban eşkıyasının saldırısından korunmuş olursun.

- Refakatiniz bence büyük bir şereftir. Ancak korkarım ki bu azîz adamın güvenliği ve istirahati daha sonra bozulmasın.

- O ne demek? Çölde bir inzivagâhta kendi dininde ibadetle meşgul olan azîz bir adamın güvenlik ve huzurunu kim bozabilirmiş?

- Müslümanlar! Biz Avrupa'da iken haber alıyorduk ki, Müslümanlar bu gibi rahiplerin üzerine musallat olmakta, kanlarını dökmekte imişler. Hatta zırh, giysi, sivri mızrak, keskin kılıçla ta Avrupa'dan Filistin'e gelişimiz Kudüs-i Şerif'te oturan Hıristiyan münzevî ve rahiplerinin korunması ve Hz. İsa'nın mezarı bulunan Kamame Kilisesi yolunun açılması maksadından dolayıdır.

- Hata ediyorsun ey Nasranî! Bu yalan bilgiyi size ulaştıran Suriyeli ve Kostantiniyeli din kardeşleriniz hem Müslümanlara iftira atmışlar, hem de sizi kandırıp perişan etmişlerdir. Kudüs-i Şerif'te

[10] Engedi: En Gedi, Ein Gedi olarak da yazılır, İsrail'in güneydoğusunda Lut Gölü'nün batı kıyısında bir vaha.

kendi din ve âyinleri üzerine ibadetle meşgul bulunan rahipler her zaman Müslümanların kendilerine sahip çıkmalarından ve himaye etmelerinden dolayı güven içinde yaşamışlardır. Hatta bunlar arasında ruhanî kisvesine bürünmüş ve maksadı bir kavmi diğeri aleyhinde ayaklandırmak için fesat çıkarmaktan ibaret olduğu tahkikatla sabit olanlar görüldüğü halde, bu fesatçıların bile kanı akıtılmayıp asayiş ve güvenliğin korunması için uygulanması gereken tedbirlerin alınmasıyla yetinilmiştir. Acaba siz Hıristiyanlar bir aralık Kudüs'ü zapt ettiğiniz sırada böyle mi hareket ettiniz? Yoksa nice günahsızların, nice kadın ve çocukların kanlarını dökerek atlarınızı karınlarına kadar çıkan bu mazlumların kanı içinde mi gezdirdiniz? Elbette öyle yaptınız değil mi?

Şövalyenin utançtan kızaran yüzünün aldığı şekli tarif etmek mümkün değildir. Mücahit emîr sohbetin bu kanlı seyrini zarif bir şekilde burada keserek sözüne şöyle devam etti:

- Kendi halinde ibadetle meşgul olan ve hiçbir şekilde fesat çıkarmak için insanları kandıracak faaliyetlerde bulunmayan Hıristiyan ruhanîlerinin tamamı bizden sahiplenme, lütuf ve mürüvvet görmektedirler. Şimdi sizin ziyaretine gitmek istediğiniz münzevî de böyle kendi halinde bir adamdır. Bu yüzden benden göreceği muamele hürmet ve riayetten, insanlık ve iyilikten başka bir şey olamayacağını garanti ediyorum. Münzevînin bazı acayip halleri ve garip tavırları görülmekteyse de bu hareketleri meczupluğuna verilir. Duyduğuma göre bu dünyadan geçmiş adam bir mağarada ikamet etmeyi seçmiştir. Sen yalnız başına mağaranın bulunduğu yeri bulamazsın. Herhalde bir rehbere ihtiyacın vardır. İstersen bu hizmetini de yerine getireyim. Sohbetin başında yeri geldiği için açılmış olan dinî konuları artık erbabına bırakarak, yolda hem arkadaşlık ederiz, hem de cengâverlikten, okçuluktan, kılıçtan, kalkandan bahsederiz. Olmaz mı?

- Pek münasip olur ey emîr!

Üçüncü Bölüm

Dünyadan Geçmiş

İki cengâver pek sade ve fakat birbirine pek aykırı olan azıklarını yedikleri ve biraz dinlendikleri pınar başını terk ederek yola koyulmaya hazırlandılar. Biraz evvel savaş atlarının sırtından çıkardıkları örtü ve sair takımları tekrar yerine koymak ve düzenlemek için birbirlerine karşılıklı yardımda bulunuyorlardı. Her ikisinin de –o devirde cengâverlerin önemli görevlerinden birini oluşturan- bu işlere pek alışkın oldukları görülüyordu. Sahiplerinin zorda ve tehlikede yoldaşı olan iki sadık at ise, yeni tehlikelere doğru yöneltileceklerini hissetmekle beraber sırtlarına takımlar konulduğu, yeşil çimen ile beslenmekten men edilen ağızlarına gemler vurulduğu esnada, kesintisiz olarak kişnemekte ve bu suretle sahiplerine olan bağlılık ve sevgilerini göstermekteydiler. Hele mücahidin Arap atı, bu bağlılık ve muhabbeti belirtmek için akıllara hayret verecek hal ve hareketlerde bulunuyordu. Çünkü Doğulu savaşçı kabileler gayet cins olduğu asla şüphe götürmeyen atlarını çadırlarına alırlar, olağanüstü bir özenle bakarlar, bu esnada aile bireyleri de ata hizmet ederler. Böyle bir ihtimamla bakılıp eğitilen Arap atının sahibine nasıl bir muhabbet ve sadakat hissiyle bağlandığını daha fazla açıklamaya lüzum görmüyoruz. Hilal mücahidi ile Haç savaşçısı birbirine yardım ederek hayvanlarını hazırladıkları sırada, biri öteki yol arkadaşının teçhizat ve silah donanımını, hayvanının takımlarını inceleyen bir nazarlarla bakmakta, hatırına gelen düşünceleri dile getirmekteydiler.

Haçlı şövalyesi atına binmeden evvel müptelası bulunduğu şarap çotrasına yine el attı. Çeşmeden akıp giden hoş içimli suya ise ancak elini ıslatacak kadar bir iltifat gösterdi! Sonra hiç sıkılmadan emîre sordu:

- Bir minnettarlık hatırası olmak üzere bu güzel pınarın ne isimle anıldığını bilmek isterdim. Lütfen söyler misiniz?

- Bunun arapça ismi "Çöl Elması" anlamına gelir.

- Gerçekten bu isme layık kıymetli bir pınar başı. Doğduğum diyarda binlerce kaynak vardır. Lakin bence o kaynakların hiç biri su "hazine"si olarak adlandırılmayı hak eden ve hoş içimli suyunu çölün susuzluktan yanmışlarına cömertçe ikram eden şu tek pınar kadar bir minnettarlık hatırası bırakmayacaktır.

- Doğrudur ey Nasranî! Çölden gelip geçen insanlar, hayvanlar hep bu çeşmenin suyuyla hararetlerini giderirler. Çünkü Lut Denizi'nin suyunu ne insan, ne de hayvan içebilir. Oraya dökülen Ürdün Nehri'nin suyu da içilecek gibi değildir. Meğerki bu dehşet verici çölden pek uzak bir yerdeki kaynağından içilmiş ola…

Mücahit ile şövalye atlarına bindiler. Kum deryası nitelemesine layık olan çölün içeri taraflarına doğru yöneldiler. Öğle sıcağının şiddeti geçmiş, serince bir meltem çıkarak güneşin hararetini biraz azaltmıştı. Bununla beraber meltemin kaldırdığı kum bulutları şövalyeyi oldukça rahatsız ediyordu. Arap mücahidi alışmış olduğu bu sıcağa, bu kum bulutlarına hiç ehemmiyet vermediği halde, zaten zırh giysinin ağırlığı altında ezilmekte olan Haçlı savaşçısı güçlükle tahammül edebiliyordu. Bir müddet bu şekilde yol alındıktan sonra şövalye nefes alamayacak bir dereceye gelmiş olmalı ki, başındaki zırh miğferi çıkardı. Eyerin kaşına astı. Şekil benzerliğinden dolayı o tarihte Haçlılar arasında "havan" adı verilen bir yol takkesini giydi. Atlı mücahit kılavuzluk görevini yerine getirmekte, gittikçe yaklaştıkları dağ silsilesinin oluşturduğu uzaktaki kayaların şekil ve manzarasını özel bir itinayla incelemekteydi. Bu halde, bir müddet daha konuşmadan yol aldılar.

Tehlikeli kaya döküntüleriyle dolu bir boğazdan geçen bir geminin kılavuzu gözünü dört açarak geminin önüne doğru nasıl bir dikkatle bakar, tehlike olup olmadığını araştırırsa, Arap mücahidi de pek az devam eden bir müddet zarfında ilerisini öylece bakışlarıyla kontrolden geçiriyordu. Lakin yarım fersah daha kat ettikten sonra, yoldan emin olduğunu gösterir müsterihane bir tavır aldı. Arkadaşı ile daha lâubalice sohbete koyulmak istediğini ima eder bir hareketle şövalyeye dedi ki:

- Siz pınar başının adını merak edip öğrendiniz. Acaba ben de refakat ettiğim kahramanın ismini sorabilir miyim? Zannederim ki,

namınızın şöhreti bütün Avrupa'da ve hatta Filistin çöllerinde bile afakı tutmuş olsa gerektir!

Yenileni övmek yenenin şerefini ve mertliğini artırma anlamını taşıdığını bilmeyecek kadar irfandan mahrum olmayan Haçlı şövalyesinin yüzü kızardı. Birden "himayesine girdiği" Hilal cengâverinin bu sorusunu da o anlamda yorumlayarak dedi ki:

- Gerçi ismim henüz hatırlanmayı ve zikredilmeyi hak edememiştir. Ama bilmiş olun, Haçlılar arasında bana "Leopard[11] Şövalyesi Sör Kenneth" derler. Vatanımda ise daha başka isimlerle anarlar. Ama bu lakaplar Doğulu bir cengâverin hoşuna gidecek isimlerden değildir. Ey mücahit! Şimdi siz de bana izin verin de refakati şerefiyle müşerref olduğum şanlı bahadırın hangi Arap kabilesinden çıkıp da mertlik meydanında şimşek gibi çaktığını ve hangi cömertlik süsü isimle dünyada ün yaptığını sorayım.

- Sör Kenneth! Evvela hakkımda gösterdiğiniz teveccüh dolu duygulardan dolayı size teşekkürlerimi sunarım. Bununla beraber mensup bulunduğum nesilden Arap yiğitleri gibi kahramanlar yetiştiğini, hepsinin de mayalarının hamiyet kanıyla yoğrulmuş olduğunu da eklemeye lüzum görmüyorum. Benim ismim Şir-kûh, aslım Kürt'tür.

- İşittiğime göre Mısır Sultanı Selahaddin Hazretlerinin mertlik damarlarında kaynayan hamiyet kanı da yine o bereketli kaynaktan çıkmıştır.

- Cenab-ı Hakk'a bin hamd-ü şükürler olsun ki, dağlarımızın temiz toprağına sinesinden nice arslanlar çıkaracak kadar ilahî bereketini cömertçe bağışlamıştır! Şimdi Mısır'a, Suriye'ye sultan olan Selahaddin hazretleri de işte bu arslanların biri, bu kahramanların en ileri geleni ve bugün otuz milyon olan İslam kahramanlarının yiğit emîridir. Ey Haçlı gayretkeşi! Peyderpey dağıldıklarını söylediğin savaşçılar kaç kişiydi?

- Hususî maiyetimi oluşturanların sayısının pek sınırlı olacağı tabiidir. Sizinle cenk etmek üzere getirdiğim Haçlıları soruyorsanız o başka.

- Evet onu soruyorum; Haçlı hücumlarına katılmak üzere Avrupa'dan kaç kişi getirmiştin?

---

[11] Leopar, pars dediğimiz yırtıcı hayvanın ismi olup şövalyenin armasında bu yırtıcı hayvanın resminin nakşedilmiş olduğunu daha önce belirtmiştik.

- Dostlarımın, akrabalarımın yardımları da eklenmiş olduğu halde elli beş kadar savaşçı ancak kaydedebildim ve onların sorumluluklarını üzerime alarak buraya geldim. Ama daha sonra bir takımı benim bayrağı terk etti. Bir takımı da savaş esnasında telef oldu. Bazıları da hastalıktan öldü. Bu arada silahtarlık hizmetinde kullandığım sadık bir cengâver her türlü mihnetlere, her nevi mahrumiyetlere katlanarak yanımda kaldıysa da bugün o savaşçı da döşek mahkûmudur. Hatta şu ziyareti onun ömrüne dua etmek için yapıyorum.

- Ey Nasranî! Bilmiş ol ki şu omuzumda taşıdığım ok kılıfının (sadak) içinde her biri bir kartalın tüyleri ile donatılmış beş adet yelekli ok[12] vardır. Bu okların birini benim çadırlara doğru atacak olursam derhal bin mücahit atlarına biner. İkinci oku atarsam, bu miktara eşit cengâver hemen yola çıkar. Kısacası beş okta beş bin atlı emrime hazır bulunur. Eğer yayımı gönderirsem tam on bin bahadır bu geniş çölde yeri göğü sarsar. Halbuki ben yine İslam mücahitlerinin en aciz kumandanlarından biriyim. Durum böyle iken, sen şu geniş İslam kıt'asını zapt etmek için elli dönek adam ile ta Avrupa'dan buraya kadar ne cesaretle geldin ey aptal herif!

- Ey mücahit! Haçlı muharebelerini düzenleyen mutaassıp güruhun ileri gelenleri bizi öyle nutuklarla teşvik ettiler, öyle sözlerle ikna ettiler ki, şimdi size karşı bunlardan bir tek kelime söylemeyi edep dışı sayarım, daha doğrusu o kelimeyi söylemeye korkarım!

- Zararı yok, söyle. Sen bir nakledicisin, anlatıcısın. Sizi ne diyerek kandırıp bu kötü yola saptırırlardı?

- "Filistin'de size karşı savunma yapacak olanlar zannetmeyin ki ciddi savaşçılardır. Bunlar bir takım eşek arısı sürüleridir ki toplandıkları taze kovanlarını zırh eldivenlerinizle ezivermekten başka bir zahmet çekmenize lüzum bile kalmayacaktır!" gibi hafife alıcı ve horlayıcı sözlerle bizi kandırırlardı.

Şirkûh, Sör Kenneth'in şu sözlerinden o derece gazaba geldi ki, bir müddetten beri iki cengâver arasında oluşmuş olan anlaşma atmosferini bozacak bir davranışta bulunmasına ve elini kılıcının kabzasına götürmüş olmasına bakılırsa, belki de Haç savaşçısının canını cehenneme göndermesine ramak kalmıştı. Fakat yine insafı elden bırakmadı. Düşündü ki, Haçlı seferi tertipçilerinin ne gibi

[12] Böyle tüy ile donatılmış olan oka okçuluk terminolojisinde "yelekli ok" denir.